

75. kongres IIRB – 15. a 16. února 2016 v Bruselu

75TH IIRB CONGRESS – 15TH–16TH FEBRUARY 2016 IN BRUSSELS

Tradiční „zimní“ kongres IIRB (Mezinárodního řepářského institutu) změnil desítky let trvající tradici: nekonal se ve staříčkém a navýsost aristokratickém prostředí hotelu Bedford, ale byl přestěhován do novějšího, luxusnějšího a skoro stejně aristokratického Radisson Blue Hotel. Už z tohoto umístění číselo sebevědomí odvětví, důvěra v budoucnost a sebeidentifikace s elitou. No, ono se asi také centrum Bruselu přesunulo o pár set metrů jinam. Kongres byl opět hojně navštíven, přijelo 290 účastníků, zejména ze západní Evropy, méně ze střední a východní Evropy, z Turecka, ze severoafrických zemí a z USA. Zastoupeny byly všemožné instituce, instituty, univerzity, organizace se vztahem k řepářství a k cukru, pěstitelé, cukrovary, šlechtitelé a dodavatelé chemie. Tentokrát tu oficiálně nebyl nikdo z Evropské komise, i to vypovídá o budoucnosti, kdy se řepa a cukr vymaňují ze spárů evropské regulace. Jednání bylo rozděleno do šesti zasedání:

1. Úvodní zasedání, věnované obecným otázkám výnosových rezerv a udržitelnosti odvětví (4 přednášky).
2. Výnosový potenciál řepy a výnosové rezervy (4 prezentace).
3. Mechanické hubení plevelů (3 prezentace).
4. Kontrola chorob a škůdců (5 prezentací).
5. Kvalita řepy, skladování a alternativní využití (3 prezentace).
6. Zasedání otevřené pro různá témata (4 prezentace).

Vedle toho byla představena celá řada výzkumů formou posterů v zaměření: šlechtění a osivo (16 posterů), agromonomie, technologie pěstování (18 posterů), výživa (8 posterů), plevela a jejich kontrola (2 posterů), kontrola chorob a škůdců (29 posterů), sklizeň, skladování a kvalita řepy (12 posterů).

Výnosové rezervy u nejdůležitějších plodin (pšenice, rýže, kukuřice, ale i u cukrové řepy) podle světadílů a klimatických pásem analyzoval *Martin K. van Ittersum* z Wageningen University. Výnosové rezervy jsou ohromné v technologicky nerozvinutých oblastech (subsaharská Afrika), kde se ovšem současně dá očekávat největší nárůst populace a největší problém se soběstačností. Zajímavý je kontrast mezi cukrovou třtinou a řepou: u třtiny ani výnosový potenciál ani reálné výnosy v posledních 20 letech významně nerostou, u cukrovky je nárůst obou hodnot impozantní. Zvláštností cukrové řepy je velmi malá nebo žádná závislost výnosů na nákladech. Jinak řečeno, i vysoké náklady lze vynaložit tak špatně, že se neprojeví růstem výnosů, a naopak, vysoký výnos při dobře vynaložených nákladech náklady „nařadí“ na nízkou jednotkovou hodnotu. Tento fakt byl potom konstatován i v několika dalších přednáškách a prezentacích.

Vincent Laudinat z ITB France konstatoval, že současný výnosový potenciál cukrové řepy ve Francii je někde u 27 t.ha⁻¹ cukru a je praktickým výnosem 14,5 t.ha⁻¹ čerpán jen o něco více než z 50 %. Je velikým úkolem všech účastníků produkčního řetězce hledat cesty a nástroje k využití výnosové rezervy. Na prvním místě jde o snížení výnosových rozdílů mezi pěstiteli ve stejných podmínkách, resp. vyzvednutí těch horších na úroveň dobrých. Dalším faktorem je správná volba odrůd. (To bylo velmi zajímavé pro naše poměry – ve srovnání tří strategií výběru odrůd: 1. podle výsledků v posledním ročníku, 2. podle výsledků

za poslední 2–3 roky a 3. stejně jako předchozí + jedna novinka; byla nejlepší strategie 2.). Dále přesné hnojení dusíkem, prodloužení vegetační doby na jaře i na podzim (mimořádně stejné hodnoty přírůstků, jaké nacházíme u nás), fyto-sanitární opatření, sklizňové a skladovací ztráty. Celý ten výčet končil apelem na budování struktur a nástrojů – poradenství, pokusnictví, informační technologie, které pomohou praxi tyto faktory optimalizovat.

Vlastně na stejné téma s velmi emotivním projevem vystoupil *Christer Sperlingsson* z Nordic Sugar: „V otázce naší konkurenceschopnosti po 2017 musíme mít na paměti všechny články řetězce: čím mohou přispět šlechtitelé, ostatní dodavatelé, praktičtí pěstitelé, cukrovary, výzkumníci“. Proto, že výnosy rostou, daří se držet jednotkové náklady na stejné úrovni. Podobného efektu je nutno dosáhnout u fixních nákladů cukrovarů prodloužením kampani ke 150 dnům. Předpokladem pro to je ovšem šetrná sklizeň a dobré skladování řepy. (Zdá se, že v chladné Skandinávii jdou s představy o dlouhodobém skladování řepy ještě dál, než jsme se my tady odvážili domýšlet.)

Úvodní přednášky nepřinesly mnoho nových poznatků, shrnovaly (i u nás) známé skutečnosti do optimistické vize konkurenceschopnosti evropské cukrové řepy. Nicméně práce, aby se vize stala realitou, bude opravdu velká.

Z dalších prezentací uvedu dále jen heslovitě, co mě mimořádně zaujalo:

- Největší ekologickou překážkou dalšího růstu výnosů bude nedostatek vody (*C. Hoffmann*).
- U mechanického odplevelování bylo možné s pomocí GPS/RTK vedení přiblížit zpracováváný prostor až na 2–4 cm k řádku. Přesto však je odplevelení nedostatečné a zůstává nutnost páskového ošetření řádkového prostoru herbicidy (*J. Ekelöf, R. Olsson*).
- Analýza paralelních odrůdových pokusů s fungicidním ošetřením a bez ošetření ukázala, že současné odrůdy rezistentní k cerkosporové skvrnitosti se ve výnosu vyrovnávají citlivým, a že tedy můžeme mluvit o nové generaci rezistentních odrůd (*Cb. Kenter a spol.*).
- U odrůdových pokusů na lokalitách zamořených nematody může docházet k podceňování výkonnosti citlivých odrůd, protože rezistentní odrůdy mají vyšší chrást a potlačují citlivou odrůdu v sousedním řádku (*E. Raaijmakers a spol.*).
- Pro mě osobně představovala velice významnou informaci prezentace *K. Bürcky* ze společnosti Südzucker, analyzující vývoj odběru živin cukrovkou za posledních 20 let. Výnos řepy se v tomto období zvýšil o cca 30 %, současně však o cca 30 % poklesly koncentrace živin v řepě (nikoliv ve chrástu). Odběr živin tak zůstává na přibližně stejné úrovni jako před dvaceti lety (to jsme ho stanovili i my u nás) – 224 kg.ha⁻¹ N, 34 kg P, 381 kg K, 103 kg Ca, 57 kg Mg, 22 kg S, 41 kg Na a 433 g.ha⁻¹ B. Často opakované názory, že musíme na vyšší výnos více hnojit (zpravidla se tím myslí, že dusíkem), se tedy ukazují jako liché. Pozitivní je, jak velice se zvýšila efektivita hnojení.

Jaromír Chochola, Řepářský institut, Semčice